



La İlahe İllallâh

Diyenin Tekfir Edilebileceğine

Dair Siyerden Deliller

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abd'il Vehhâb

Rahimehullâhu Teâlâ

Tevhid'e Davet

darultawhid.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın Adıyla.

Sahîhayn'da Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğu geçmektedir:

“Allâh'tan başka -ibadete layık, hak- ilah olmadığına ve Muhammed'in Allâh'ın Rasûlü olduğuna şehadet edinceye, namaz kılincaya ve zekât verinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Eğer bunu yaparlarsa kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Ancak İslâm'ın hakkı müstesna. Hesapları ise Allâhu Teâlâ'nın katındadır.”

أَدِلَّةٌ مِّنَ السِّيَرَةِ عَلَى تَكْفِيرِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

La İlahe İllallâh Diyenin Tekfir Edilebileceğine Dair Siyerden Deliller

Müellif:

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb
Rahimehullâh
(1206 H)

Darultawhid

Tevhide Davet

 www.darultawhid.com

 info@darultawhid.com

 english@darultawhid.com

 t.me/darultawhid

 t.me/darultawhid_english

La İlahe İllallâh Diyenin Tekfir Edilebileceğine Dair Siyerden Deliller

[Riddet Savaşları ve La İlahe İllallâh Diyen Kişiyi Tekfir Etme Meselesi]	5
Riddet Ehline Karşı Savaş	6
[Müslüman İçin En Önemli Şey Tevhid ve Şirkin Arasını Ayırt Etmektir]	8
[La İlahe İllallâh'ı Söyleyip de Muhalefet Eden Kişi]	9
[Mükellefin Üzerine Düşen En Mühim Mesele Küfür ve İslam Meselesidir]	10
[La İlahe İllallâh Diyenin Tekfir Edilebileceğine Dair Deliller]	11
[Birinci Delil: Benû Hanîfe]	11
İkinci Delil: [Benû Hanîfe'den Geriye Kalanların Kıssası]	12
Üçüncü Delil: [Alî bin Ebî Tâlib Radiyallâhu Anh'ın Yaktığı Kişilerin Kıssası] ..	14
Dördüncü Delil: [Muhtâr bin Ebî Ubeyd es-Sekafi'nin Kıssası]	15
Beşinci Delil: [Ca'd bin Dirhem'in Kıssası]	16
Altıncı Delil: [Fatımilerin Kıssası]	17
Yedinci Delil: Tatarların Kıssası	19
[Hatime]	19

أَدِلَّةٌ مِنَ السَّيْرَةِ عَلَى تَكْفِيرِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

La İlahe İllallâh Diyenin Tekfir Edilebileceğine Dair Siyerden Deliller¹

Şeyh'ul İslâm Muhammed bin Abd'il Vehhâb

(1206 H)

Rahimehullâhu Teâlâ

[Riddet Savaşları ve La İlahe İllallâh Diyen Kişiyi Tekfir Etme Meselesi]

Araplar Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'e boyun eğip topluluklar halinde Allâh'ın dinine girip acemlerle savaşmaya başladıklarında; Allâhu Teâlâ Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem için Kendi katında olanı seçti. Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem Medine'de on sene kaldıktan sonra vefat etmiştir. Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem vefat ettiğinde risaleti ulaştırmış ve emaneti eda etmişti. Bunun akabinde meşhur riddet gerçekleşti.

Bunun sebebi Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem vefat ettiğinde, İslâm'a girenlerin çoğunun irtidat etmesi, büyük fitnenin gerçekleşmesiydi. Bu büyük fitnede Ebû Bekir es-Siddîk sebebiyle Allâh'ın sebat olmakla nimetlendirdikleri İslâm üzere sebat etti. Zira Ebû Bekir es-Siddîk Radiyallâhu Anh, hiçbir sahabenin benimsemediği bir kıyamla karşı koydu. Onlara unuttuklarını hatırlattı ve bilmediklerini öğretti. Korktuklarında da onlara cesaret verdi. Böylece Allâhu Teâlâ onunla İslam dinini sabit kıldı. Allâhu Teâlâ

¹ "Muhtasar Sîret'ir Rasûl" Mu'ellefât'uş Şeyh, 4/36-50; ed-Durar'us Seniyye, 9/382-396..

bizi ona tabi olanlardan ve ashabının taşıdığı şeye tabi olanlardan eyesin.

Allâhu Teâlâ ayyette şöyle buyurmaktadır:

“Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse, (bilin ki) Allâh onların yerine öyle bir topluluk getirir ki, Allâh onları sever, onlar da Allâh’ı severler. Onlar müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı güçlü ve onurludurlar. Allâh yolunda cihad ederler. [(Bu yolda) hiçbir kınayıcının kınamasından da korkmazlar. İşte bu, Allâh’ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir. Allâh, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir.]²” (el-Mâ’ide 5/54)

Hasan şöyle dedi: Allâh’a yemin olsun ki onlar, Ebû Bekir ve ashabıdır.

Riddet Ehline Karşı Savaş

Riddet şu şekilde gerçekleşti: Araplar, riddetlerinde ayrılığa düştüler. Bir taife heykellere ibadet etmeye geri döndü ve “Eğer o Nebî olsaydı ölmezdi” dediler. Bir fırka “Biz Allâh’a iman ederiz ama namaz kılmayız” dedi. Bir taife İslâm’ı ikrar edip namaz kıldı, lâkin zekât vermediler. Bir taife de Allâh’tan başka ibadete layık hak ilah olmadığına şehadet edip Muhammed’in Allâh’ın Rasûlü olduğuna şehadet etti, lâkin Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in Museylime’yi nübüvvetine ortak kılmış olması hususunda Museylime’yi tasdik ettiler.

Museylime’ye iman etmelerinin sebebi, Museylime’nin kendisiyle beraber bu hususta şahitlik edecek birtakım şahitler getirmesiydi. Museylime’nin ashabından ilim ve ibadetle bilinen, Raccâl denilen bir adam da bu şahitler arasında vardı. Onlar da bu kişinin, ilim ve ibadet sahibi olduğunu bildikleri için onu tasdik ettiler. [Bazısı, yani dininde] sebat edenlerden bazıları [ki bu kişi İbnu Amr el-Yeşkur’dir,] Raccâl hakkında şöyle demişti. [Söylediklerinin

² Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar’us Seniyye’de geçmektedir.

bazısı şöyledir]³:

“Ey Esâl'in kızı Su'âd el-Fu'âd, Raccâl'in fitnesi yüzünden gecem uzadı.

[Ey Su'âd! Hiç kuşkusuz ki bu Deccal'in fitnesi gibi başınıza gelen bir beladır!]⁴

Şahitliğiyle kavmini fitneye düşürdü, Allâh Azîz'dir, güç ve kuvvet sahibidir.⁵

Yemen halkından bir kavim de nübüvvet iddiasında Esved el-Ansî'yi tasdik etti.

Bir kavim de Tuleyha el-Esedî'yi tasdik etti.

Sahabeden hiç kimse, zekât vermeyenler hariç zikrettiklerimizin küfründe ve onlarla savaşmanın vacip oluşunda şek etmemiştir. Ebû Bekir Radiyallâhu Anh onlarla savaşmaya karar verdiğiğinde, ona şöyle denildi: “Onlarla nasıl savaşırız, hâlbuki Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur:

“Allâh'tan başka ibadete layık hak ilah olmadığına şehadet edinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Bunu söylediklerinde, kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Ancak onun (İslâm'ın) hakkı müstesna.”⁶

Ebû Bekir Radiyallâhu Anh şöyle dedi: Şüphesiz ki zekât, onun [La İlahe İllallâh'ın]⁷ hakkındandır. Vallâhi eğer Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'e verdikleri bir yuları dahi bana vermekten imtina ederlerse, onu men ettikleri

³ Köşeli parantez içerisindeki ibareler ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

⁴ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

⁵ Umeyr bin Dâbi el-Yeşkurî isimli genç Yemâme'nin ileri gelenlerinden İslâm'ını gizleyen ve Raccâl'in dostlarından birisidir. (İbnu Hacer el-Askalânî, el-İsâbe, 5/125) Bu şiiiri Museylime'nin yandaşlarına ulaştığında, onu yakalamak istediler, fakat kendisi Medine'ye kaçtı. Daha sonra Hâlid bin Velîd Radiyallâhu Anh ile beraber onlara karşı savaşmak için orduya katıldı. (Ebû Mûsâ er-Ru'aynî, el-Câmi, 4/275)

⁶ Muslim, Hadis no: 21.

⁷ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

için yine de onlara karşı savaşırım.”⁸

İşte böylece sahabe Radiyallâhu Anhum’un şüphesi izale oldu[, Allâh’ın, Ebû Bekir’in kalbini savaşmaya açtığını anladılar]⁹ ve onlarla savaşmanın vacip olduğunu anladılar. Ardından sahabe onlarla savaştı, Allâh da onlara karşı sahabeye yardım etti. Öldürdüklerini öldürüp kadınları ve ailelerini esir aldılar.

[Müslüman İçin En Önemli Şey Tevhid ve Şirkin Arasını Ayırt Etmektir]

Bugün, Müslüman için en ehemmiyetli hususlardan biri, Allâh’ın kıyamet gününe kadar mahlûkatı için kıldığı hüccetlerinden biri olan bu kıssa üzerinde düşünmesidir. Herkim iyice bu husus üzerinde düşünürse, bilhassa da Allâh’ın bu kıssayı avamın arasında meşhur kıldığını, âlimlerin, Ebû Bekir Radiyallâhu Anh’ın bu hususta isabetli olduğuna dair icma ettiklerini ve onlarla savaşma hususunda duraksamamış, dahası hemen savaşmaya başlamış olmasını da onun en büyük faziletlerinden ve ilminden saydıklarını bildiğinde...

Sahabeye müşkül gelen delil ile Ebû Bekir Radiyallâhu Anh’ın istidlal ederek onlara karşı delil getirmesinden dolayı, âlimler onun fehiminin çokluğunu anladılar. Mesele her ne kadar Kuran ve Sünnet’te açıklanmış olsa da Ebû Bekir Radiyallâhu Anh onları bizzat delilin kendisiyle reddetti.

Kuran’a gelince, Allâhu Teâlâ’nın şu buyruğudur:

“Haram aylar çıkınca bu Allâh’a ortak koşanları artık bulduğunuz yerde öldürün, onları yakalayıp hapsedin ve her gözetleme yerine oturup onları gözetleyin. Eğer tövbe ederler, namazı kılıp zekâtı da verirlerse, kendilerini serbest bırakın.” (et-Tevbe, 9/5)

⁸ Muslim, Hadis no: 20; Ebû Dâvûd, Hadis no: 1556; Tirmizî, Hadis no: 2607.

⁹ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar’us Seniyye’de geçmektedir.

Sahîhayn'da Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in şöyle buyurduğu geçmektedir:

“Allâh'tan başka -ibadete layık, hak- ilah olmadığına ve Muhammed'in Allâh'ın Rasûlü olduğuna şehadet edinceye, namaz kılincaya ve zekât verinceye kadar insanlarla savaşmakla emrolundum. Eğer bunu yaparlarsa kanlarını ve mallarını benden korumuş olurlar. Ancak İslâm'ın hakkı müstesna. Hesapları ise Allâhu Teâlâ'nın katındadır.”¹⁰

İşte bu, avamdan akıllı kıt birinin nezdinde dahi apaçık olan Allâh'ın Kitabı'dır, bu da Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in kelimidir, bu da sana zikretmiş olduğum âlimlerin icmasıdır. [Bunlardan sonra sen kimi istiyorsun? Bundan sonra sadece uzak bir sapıklık veya her azgın şeytanın ayartması bulunur.]¹¹

[La İlahe İllallâh'ı Söyleyip de Muhalefet Eden Kişi]

Sana bunu iyice bildirecek şey, bunun zıddını bilmendir ki bu, zamanımızın âlimlerinin şöyle demesidir: “Her kim La İlahe İllallâh derse Müslümandır, malı ve canı haramdır; tekfir edilmez ve onunla savaşılmaz.” Hatta onlar bu sözleri; öldükten sonra dirilmeyi yalanlayan, şeriatın hükümlerini[n hepsini]¹² inkâr eden ve kendi batıl şeriatlarının Allâh'ın hakkı olduğunu ileri süren, velev ki onlardan birisi Allâhu Teâlâ'nın şeriatına göre bir hasmının mahkeme edilmesini istese bu adamı münkeratin en kötüsünü işlemiş sayan bedeviler hakkında açıklarlar. Aksine çoğunluğu; Kuran'ı başından sonuna kadar inkâr eder, Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in dinini de bütünüyle reddeder ve bunları dilleriyle ikrâr etmekle beraber atalarının ihdas ettiği şeriatın Allâh'ın şeriatını inkâr etmek olduğunu da ikrâr ederler.

¹⁰ Benzer lafızlarla Buhârî, Hadis no: 25; Muslim, Hadis no: 22.

¹¹ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

¹² Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

Bütün bunları zamanımızın âlimleri de itiraf eder ve derler ki: “Bunlarda İslâm adına hiçbir şey yoktur! [Lakin her kim La İlahe İllallâh derse Müslümandır, malı ve canı haramdır; velev ki bu kişinin yanında İslâm adına hiçbir şey olmasa da!]¹³”

İşte bu görüşü halk da âlimlerinden almıştır. Böylece onlar, Allâh ve Rasûlü'nün beyan ettiklerini inkâr etmişlerdir. Bilakis bu konuda Allâh ve Rasûlü'nü tasdik edenleri tekfir ederek şöyle dediler: “Her kim bir Müslümanı tekfir ederse, küfre girer.” Onların indinde Müslüman, diliyle La İlahe İllallâh demesi haricinde İslâm adına hiçbir şeyi olmayan kimsedir. Bu kişi ise -ilmî, akidevî ve amelî açıdan- İslâm'ı fehmetmekten ve İslâm'ın talep ettiklerini tahkik etme hususunda insanların en uzağıdır.

[Mükellefin Üzerine Düşen En Mühim Mesele Küfür ve İslam Meselesidir]

Allâh sana rahmet etsin, (bunları düşündüğünde) bil ki; bu mesele, senin üzerine düşen her şeyden daha mühim olan meseledir. Çünkü bu mesele, küfür ve İslâm meselesidir. Eğer onları tasdik edersen -Kuran, sünnet ve icmadan sana anlattığımız üzere- Allâhu Teâlâ'nın Rasûlü Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'e indirdiğini inkâr etmiş olursun. Eğer sen Allâh'ı ve Rasûlü'nü tasdik edersen, sana düşman olur ve seni tekfir ederler.

Bu mesele hakkındaki Kuran'a ve Rasûl Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'e karşı gerçekleşen söz konusu sarîh küfür, doğusundan batısına yeryüzünde şöhret bulmuş durumdadır ve bundan azınlığın da azı dışında kimse kurtulamamıştır.

Eğer cennete girme arzun ve cehennemden korkun varsa; bu konuyu Kitap ve sünnetten araştır, öğren ve yeniden incele. Ona duyduğun şiddetli ihtiyaç sebebiyle ve İslam ile Küfür meselesi olduğu için, bunu talep etme hususunda ihmalkâr davranma ve şöyle de: **Allâh'ım! Bana rüştümü bahşet, [beni**

¹³ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

nefsimin şerrinden korusun,]¹⁴ Kendin hakkında beni fehimli kıl, katındaki ilimden bana öğret ve yaşattığın müddetçe beni saptırıcı fitnenin şerrinden korusun.

Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in namazında kendisiyle dua ettiği sahih olan bu duayı çokça et. Bu dua şöyledir:

“Ey Allâh'ım! Cibril, Mikail ve İsrâfil'in Rabbi olan, gökleri ve yeri yaratan, görüneni ve görünmeyeni bilen! Sen hakkında ihtilafa düştükleri meselelerde kulların arasında hüküm verensin. Hakkında ihtilafa düşülen meselelerde izinle beni hakka hidayet et. Sen dilediğini doğru yola hidayet edersin.”¹⁵

Kendisine şiddetli bir şekilde ihtiyaç duyulduğu için meseleye dair izahatı ve delilleri arttıracacağız. Deriz ki:

[La İlahe İllallâh Diyenin Tekfir Edilebileceğine Dair Deliller]

[Birinci Delil: Benû Hanîfe]

Akıl sahibi bir kimse, bu izahat ve delillerden olan bir kıssayı kavrasın! Bu kıssa ise şöyledir: Benû Hanîfe, riddet ehlinin en meşhurlarıydı. Onlar, avamın riddet ehlinin bildiği kimselerdir ve insanlar nezdinde riddet ehlinin en kötüsü ve küfür bakımından en ileridekileridir. Bütün bunlara rağmen Allâh'tan başka -ibadete layık, hak- ilah olmadığına ve Muhammed'in O'nun Rasûl'ü olduğuna şahadet ederlerdi, ezan okur ve namaz kılarlardı. Bunun yanı sıra onların çoğu, Raccâl ile beraber şahitlik yapan şahitler sebebiyle Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in kendilerine bunu (Museylime'yi tasdik etmeyi) emrettiğini zannedirdi.

¹⁴ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

¹⁵ Muslim, Hadis no: 770; Ebû Davud, Hadis no: 767; Tirmizî, Hadis no: 3420; Nesâ'î, Hadis no: 1625; İbnu Mâce, Hadis no: 1357.

İşte bunu bilen ve bu hususta şekke düşmeyen kimse ise şöyle der: “Herkim La İlahe İllallâh derse, İslâm’la hiçbir alakası olmasa, dahası, İslâm’ı terk edip kasıtlı olarak onunla alay etse bile Müslümandır.”

Kalpleri [ve bakışları]¹⁶ dilediği şekilde evirip çeviren Allâh’ı tenzih ederiz! İnsanların en cahillerinden olsa bile, akli olan birinin kalbinde, Benû Hanîfe’nin hâlinin zikretmiş olduğumuz şekilde olmasına rağmen küfre girdikleri bilgisi ve İslâm’ı bütünüyle terk etseler de onu inkâr etseler de onunla kasıtlı olarak alay etseler de La İlahe İllallâh dedikleri için bedevilerin Müslüman olması nasıl bir araya gelir? Lakin ben Allâh’ın her şeye gücü yeten olduğuna şahadet ederim. Allâh’tan kalplerimizi dini üzerinde sabit kılmasını, bizi hidayete erdirdikten sonra kalplerimizi eğriltmemesini ve bize katından bir rahmet ihsan etmesini diliyoruz. Kuşkusuz ki O Vehhâb’dır.

İkinci Delil: Raşit Halifeler Zamanında Vuku Bulan Başka Bir Kıssa

[Benû Hanîfe’den Geriye Kalanların Kıssası]

Bu kıssa ise şöyledir: Benû Hanîfe’den geriye kalan bir grup insan, İslâm’a dönüp Museylime’den beraat edip yalan söylediğini ikrar ettiklerinde, günahlarını büyük görüp Allâh yolunda cihad etmek için aileleriyle birlikte sınırlara taşındılar. Böylece bu irtidadın izlerini silmek istediler. Zira Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Ancak tövbe edip de inanan ve salih amel işleyenler başka. Allâh işte onların kötülüklerini iyiliklere çevirir.” (el-Furkân, 25/70)

Yine şöyle buyurmaktadır:

¹⁶ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar’us Seniyye’de geçmektedir.

“Şüphe yok ki ben, tövbe edip iman eden ve salih ameller işleyen, sonra da doğru yol üzere devam eden kimse için son derece affediciyim.” (Tâ-Hâ, 20/82)

Bunlar Kûfe'ye yerleştiler, orada maruf bir mahalleleri oldu. Mahallede Benû Hanîfe'nin Mescidi denilen bir mescid de vardı. Akşam ile yatsı namazı arasında bazı Müslümanlar, mescidlerinin yanından geçti. Onlardan, Museylime'nin hak üzere olduğu manasında sözler işittiler. Büyükçe bir cemaatti lakin bu sözü söylemeyenler, bunu söyleyenlere karşı çıkmadı. Bunu işiten Müslümanlar, bu kişilerin durumunu Abdullâh bin Mes'ûd Radiyallâhu Anh'a taşıdı. O da yanında bulunan sahabeleri topladı ve istişare etti, bu kimseler tevbe etseler de öldürülür mü yoksa tevbeye mi çağırılırlar? Bazısı tövbeye çağırılmadan öldürülmeleri gerektiğini ifade etti, bazısı ise tövbeye çağrılmaları gerektiğini ifade etti. Böylece kimileri tövbeye çağırıldı, kimileri ise tövbeye çağırılmadan öldürüldü. [Âlimleri İbn'un Nevvâhe de öldürüldü.]¹⁷

Allâh sana rahmet etsin! Bir düşün; küfürden ayrılıp İslâm'a döndüklerinde eğer meşakkatli salih ameller izhar ettilerse ve Museylime'yi methetme mahiyetinde aralarında gizli olarak söyledikleri ve Müslümanlardan bazılarının işittiği tek bir söz haricinde onlardan bir şey zuhur etmemişse... Bununla beraber, hiç kimse onların hepsinin -o sözü söyleyenin ve orada bulunan fakat karşı çıkmayanların- küfrü hususunda duraksamadıysa, ancak onların tövbesinin kabul edilip edilmeyeceği hususunda ihtilaf ettilerse ki bu kıssa da Sahih-i Buhârî'de geçmektedir...

Bu nerede, âlimlerden olduğunu iddia edip de “Bedevilerin, La İlahe İllallâh demeleri dışında İslâm'la hiçbir alakası yoktur,” diyenlerin ve bununla beraber, La İlahe İllallâh demeleriyle onların İslâm'ına hükmedenler nerede? Bu nerede, sahabenin bu kelimeyi söyleyen veya orada hazır bulunup karşı çıkmayan kişiler hakkında icma ettikleri şey nerede? [İki fırka arasında mesafe ne kadar da çoktur! İki yol arasındaki mesafe ne kadar da uzaktır!]¹⁸

¹⁷ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

¹⁸ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

“O doğruya gitti, bense batıya, doğruya giden ve batıya giden arasında ne kadar da fark var!”¹⁹

[Dinlerinin hakikatine karşı kör ve sağırdırlar, güzel ve doğru görüşe karşı da körler!

Şirk denizinin derinliklerinde boğuldular, karanlıkta yağmur bulutunun yıldırımları vardır!”²⁰

Rabbimiz! Hakkında şöyle buyurduğun kimselerden olmaktan Sana sığınırım:

“Ateş tam çevresini aydınlattığı sırada Allâh ışıklarını yok ediverir de onları göremez bir şekilde karanlıklar içinde bırakıverir. Onlar, sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler. Artık (hakka) dönmezler.” (el-Bakara, 2/17-18)

Yine beni, haklarında şöyle buyurduğun kimselerden kılma:

“Şüphesiz, yeryüzünde yürüyen canlıların Allâh katında en kötüsü, akıllarını kullanmayan (gerçeği görmeyen) sağır, dilsizlerdir.” (el-Enfâl, 8/22)

Üçüncü Delil: Raşit Halifeler Zamanında Vuku Bulan Bir Kıssa

[Alî bin Ebî Tâlib Radiyallâhu Anh'ın Yaktığı Kişilerin Kıssası]

Âdemoğulları arasında küfürde ve fıkta en aşırıya gidenler hakkında bugün beslenen ilahlık itikadını, Alî bin Ebî Tâlib Radiyallâhu Anh hakkında

¹⁹ Bu beyit Ebû İshâk eş-Şîrâzî'ye aittir. (Subkî, Tabakât'uş Şâfi'iyet'il Kubrâ, 4/228)

²⁰ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

itikat edindikleri dönemdeki ashabının kıssasıdır. Bunun üzerine Alî Radiyallâhu Anh onları tövbeye çağırdı lâkin onlar kabul etmediler. Bundan sonra onlar için çukurlar kazdı, odunla doldurup ateşle tutuşturduktan sonra onları diri diri, yanan ateşin içine attı.

Malumdur ki Allâhu Teâlâ, Yahudi ve Hristiyanlar gibi kâfirlerin öldürülmesini emrettiğinde, onların ateşle yakılması caiz değildir. Buradan anlaşılıyor ki bu kimselerin küfrü, Yahudi ve Hristiyanların küfründen daha galizdir.

Bununla beraber onlar gece namaz kılar, gündüz oruç tutar ve Kuran okurlardı, bunları da Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in ashabından almışlardı. Ne zaman ki Alî hakkında bu şekilde aşırı gittiler, Alî Radiyallâhu Anh [bu aşırılığa karşı çıkıp]²¹ onları diri diri ateşe attı. Sahabe ve bütün ilim ehli onların küfürleri hususunda icma etmiştir. Bu nerede, bu ve benzeri kıssaları itiraf ettiği hâlde bedevilerin La İlahe İllallâh demek dışında İslam dinini bütünüyle inkâr ettiklerini itiraf edip de bedeviler hakkında bu görüşü savunanlar nerede?

Bil ki, Alî Radiyallâhu Anh hakkında aşırıya gidenlerin günahı ulûhiyyet konusundadır. Onların nübüvvet konusunda bir günahlarını bilmiyoruz. Onlardan öncekilerin günahı ise nübüvvet konusundadır, ilâhiyyet konusunda bir günahlarını bilmiyoruz. İşte bu, sana İslam dininin aslı olan iki şehadetin manasına dair bir şeyi açıklamaktadır.

Dördüncü Delil: Yine Sahabe Zamanında Vuku Bulan Bir Kıssa

[Muhtâr bin Ebî Ubeyd es-Sekaff'nin Kıssası]

Bu Muhtâr bin Ebî Ubeyd es-Sekaff'nin kıssasıdır. Muhtâr, tabiinden olup Abdullâh bin Ömer'in evlilik yoluyla akrabasıdır, Allâh Abdullâh bin Ömer ve babasından razı olsun. Salihlik izhar ederdi. Irak'ta zuhur edip Hüseyin ve

²¹ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

Hüseyin ailesinin kanının hesabını görmeyi talep ediyordu. Bunun üzerine İbnu Ziyâd'ı öldürdü ve ona meyledenler, İbnu Ziyâd'ın zulmüne uğramış olan Ehl-i Beyt'in kanının hesabını görmek istediği için meyletti. Böylece Irak'ı ele geçirdiler. Muhtâr, İslam'ın şeri hükümlerini izhar edip kadı ve imamları İbnu Mes'ûd Radiyallâhu Anh'ın ashabından tayin etti. İnsanlara Cuma ve cemaat namazlarını kıldırın da kendisiydi. Ancak iktidarının son dönemlerinde, kendine vahiy geldiğini iddia etmeye başladı. Abdullâh bin Zubeyr de üzerine bir ordu gönderdi. Böylece Muhtâr'ın ordusunu hezimete uğratıp kendisini öldürdüler. Ordunun emiri, Mus'ab bin Zubeyr'di. Muhtâr'ın eşinin babası, sahabeden biriydi. Mus'ab, o kadını Muhtâr'ı tekfir etmeye çağırdı, kadın ise bunu reddetti. Bunun üzerine Mus'ab, kardeşi Abdullâh'a bu kadın hakkında bir fetva için mektup gönderdi. Kardeşi Abdullâh da ona şöyle yazdı: "Eğer Muhtâr'dan teberri etmezse, o kadını öldür." Kadın imtina edince de Mus'ab o kadını öldürdü.

Bütün ulema, nübüvvet hususunda bu büyük cürmü işlediğinde İslâm şiarlarını ikame etmesine rağmen Muhtâr'ın kâfir olduğu hususunda icma etmiştir.

Eğer sahabe, Muhtâr'ı tekfir etmekten imtina ettiğinde sahabenin kızını dahi öldürmüşse, bedevilerin durumlarını ikrar ettiği hâlde onları tekfir etmeyenin durumu nice dir? Bedevilerin İslam ehli olduklarını iddia edip, kendilerini İslam'a davet edenlerin [ası] ²² kâfirler olduğunu söyleyenlerin durumu nice dir? Ey Rabbimiz! Senden af ve afiyet dileriz!.

Beşinci Delil: Tabiin Zamanında Vuku Bulan Bir Kıssa

[Ca'd bin Dirhem'in Kıssası]

Bu Ca'd bin Dirhem'in kıssasıdır. Ca'd, ilim ve ibadet konusunda en meşhur insanlardan biriydi. Ulemanın çoğuna göre hafi bir görüş olsa da, ne zaman ki

²² Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

Allâh Azze ve Celle'nin sıfatlarından bir şeyleri inkâr etti, Kurban bayramı gününde Hâlid bin Abdillâh el-Kasrî onu boğazladı. Hâlid şöyle dedi: "Ey insanlar! Kurbanlarınızı kesin, Allâh kurbanlarınızı kabul etsin! Ben Ca'd bin Dirhem'i kurban edeceğim. Zira o, Allâh'ın, İbrâhîm Aleyh'is Selâm'ı dost edinmediğini, Mûsâ Aleyh'is Selâm ile konuşmadığını ileri sürmektedir!" Sonra da minberden inerek onu boğazladı. Âlimlerden hiç birinin, Hâlid'in bu amelini karşı çıktığı bilinmemektedir. Dahası, İbn'ul Kayyim, âlimlerin bu amelini onayladıklarına dair icma zikretmiştir. İbn'ul Kayyim şöyle dedi:

*"Her sünnet sahibi, bu kurban için şükretti. Kardeşim, ne güzel bir kurbandı o!"*²³

Eğer ilim ve ibadet konusunda en meşhur insanlardan biri sahabeden ilim almışsa ve âlimler öldürülmesinin onaylanmasına dair icma ettiyse, o zaman bu nerede, Allâh'ın düşmanlarının bedeviler hakkındaki itikadı nerede?

Altıncı Delil: Benû Ubeyd el-Kaddâh'ın Kıssası

[Fatımilerin Kıssası]

Onlar (hicrî) üçüncü yüzyılın başında zuhur etmişlerdi. Ubeydullâh kendisinin Alî bin Ebî Tâlib'in ailesinden olup Fâtıma'nın neslinden geldiğini iddia etti, itaat ve Allâh yolunda cihad ehlinin elbisesine büründü. Mağrip ehlinen olan Berberlerden kavimler ona tabi oldu. Böylece Mağrip'te kendisi ve kendisinden sonra çocukları büyük bir devlet sahibi oldu. Sonra Mısır ve Şam'a hâkim oldular. İslam şeri hükümlerini ve cuma ile cemaatle namazı

²³ İbn'ul Kayyim, el-Kâfiyet'uş Şâfiye [Nûniyye], Dâr'u Atâ'ât'il İlim, 1/62 no: 52. Konu ile alakalı beyitler şu şekildedir:

"Bu yüzden Ca'd'ı kurban etti, Hâlid el-Kasrî, kurbanların boğazlandığı günde.

Ca'd şöyle dediğinde, İbrâhîm asla Halîl'i değildir, Mûsa da konuşulan ve yakın olan değildir.

Her sünnet sahibi, bu kurban için şükretti. Kardeşim, ne güzel bir kurbandı o!"

ikame etmeyi izhar ettiler. Kadı ve müftüler tayin ettiler. Ancak şirki ve şeriata muhalefeti izhar ettiler ve onların nifakına ve küfürlerinin şiddetine delalet eden birtakım şeyler zuhur etti. Bunun üzerine ilim ehli, onların kâfir olduklarına, İslam'ın şiarlarını [ve şeri hükümlerini]²⁴ izhar etmelerine rağmen diyarlarının Dâr'ul Harp olduğuna dair icma etti.

Mısır'da birçok âlim ve abid mevcuttu. Mısır ehlinin çoğu onların ihdas ettiği küfre girmemişlerdi. Bununla beraber, âlimler zikrettiğimiz hususlarda icma etmişlerdir. Hatta salihliğiyle meşhur olmuş ilim ehlinin büyüklerinden bazıları şöyle demiştir: “Şayet benim on tane okum olsa, onlardan bir tanesini savaşılan Hristiyanlara, dokuzunu da Benû Ubeyd'e atardım.”²⁵

Sultan Mahmûd bin Zengî dönemine gelince, Salâh'ud Dîn (Eyyûbî) komutasında büyük bir orduyu onlara karşı gönderdi ve Mısır'ı onların ellerinden aldılar. Mısır'da bulunan salihler sebebiyle onlar cihadı terk etmedi.

Sultan Mahmûd, Mısır'ı fethedince Müslümanlar şiddetli sevince kapıldılar. İbn'ul Cevzî bu hususta “en-Nasr ala Misr (Mısır Zaferi)” isimli bir kitap tasnif etti.

Zahir İslam'ın şiarlarını izhar etmeleriyle alakalı zikrettiklerimize rağmen, âlimler onların küfürleriyle alakalı tasniflerini ve sözlerini arttırdılar.

Bunun ve bedevilerin İslam üzere olduğu evvelki dinimizin²⁶ arasındaki farka bir bak! Bununla beraber biz, La İlahe İllallâh kavli dışında onların İslam'dan tamamen beri olduğunu biliyorduk ve onlardan birinin Yahudiliğe veya Hristiyanlığa intikal etmeksizin kâfir olmadığını düşünmekteydik.

²⁴ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

²⁵ Burada zikredilen salihliği ile meşhur kişi Ebû Bekir İbn'un Nâbulusî'dir. Bu kişi 363H senesinde Benû Ubeyd tarafından yakalanmış, derisi yüzülmüş, sonra da çarmıha gerilmiştir. (Zehebî, Târîh'ul İslâm, Dâr'ul Kitâb'il Arabî, 26/11)

²⁶ Şeyh Rahimehullâh'ın burada kastettiği, Şeyh Muhammed bin Abd'il Vehhâb'ın davetinden evvel Necd'in içerisinde bulunduğu cahiliye dönemidir.

Eğer ki sen, Allâh'ın ve Rasûlü'nün zikretmiş olduğu şeylere ve âlimlerin üzerinde icma etmiş olduğu hususlara iman etmiş isen ve bu meselede atalarının dininden teberrî etmişsen ve "Allâh'a ve O'nun indirdiklerine iman ettim. O'na muhalif olan her şeyden batınen ve zahiren teberrî ettim" deyip bu hususta dini Allâh'a has kılp, Allâh da kalbinde geçenleri bilirse, sana müjdeler olsun! Ancak Allâh Subhânehu'dan ayaklarını sabit kılmasını dile ve O'nun kalpleri evirip çeviren olduğunu bil.

[Kalpler Bârî'nin Eli'ndedir, onları evirip çevirir, bundan dolayı Allâh'tan muvaffakiyet ve sebat iste!]

O'ndan iste hidayeti, onunla sana minnet etmesini iste. Eğer O seni hidayete erdirirse, hayırlar bahşedilmiştir sana!

*İşte bu İslam'ın garipliğidir, sen de bunun içindesin. Sabırlı ol, Allâh yolunda eza görsen de!*²⁷

Yedinci Delil: Tatarların Kıssası

Tatarlar Müslümanlara yaptıklarını yaptıktan, Müslümanların beldelerine yerleştikten ve İslam dinini öğrendikten sonra onu beğenmiş ve Müslüman olmuşlardı. Lakin İslam'ın şeri hükümlerinden üzerlerine vacip olanla amel etmediler ve şeriattan çıkaracak birçok şeyi izhar ettiler. Ancak onlar iki şehadeti telaffuz eder, beş vakit namazları, Cuma ve cemaat namazlarını kılarlardı. Bunlar bedeviler gibi değillerdi, buna rağmen âlimler onları tekfir etmişler ve Allâhu Teâlâ onları Müslümanların beldelerinden izale edinceye dek onlara karşı savaşıp gazvelere çıkmışlardı.

[Hatime]

Bu zikrettiklerimiz, Allâh Subhânehu'nun kendisine hidayet verdiği kimseler için yeterlidir.

²⁷ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

Allâh'ın fitneye düşmesini istediği kimselere gelince, bu kimsenin önünde dağlar birbirleriyle tokuşsa yine de bunun kendisine faydası olmaz.

Eğer bizler sultanlar ve kadılar tarafından İslâm şiarlarını izhar ettikleri hâlde küfrü gerektiren işler yaptıklarından dolayı öldürülenleri ve öldürülmeyi hak etmeleriyle kendilerine delillerin ikame edilenleri zikretseydik ki bunların arasında Hallâc²⁸ ve benzerleri gibi zahirde insanların en âlimi, en zahidi ve en abidi olarak tanınan kimseler ve Fakih Umâra²⁹ gibi

²⁸ Hallâc el-Huseyn bin Mansûr bin Mehmâ. Dedesi Mehmâ Mecusi'ydi. Sehl et-Tusterî ve Cunejd-i Bağdâdî'den ders almış, Hindistan, Horasan, Maveraünnehir, Türkistan gibi beldeleri gezmiş, orada Allâh'a davet etmiştir. Ancak Hindistan'a hem sihir öğrenmeye hem de Allâh'a davet etmeye gittiğini söylemiştir. Geri döndüğünde Hindistan'dan ona "el-Mugîs (istigase istenilen)", Türkistan'dan ona "el-Mukît (mahlûkatın azığını temin eden)", Horasan'dan "el-Mumeyyiz (ayırt edici)" diye hitap eden mektuplar gelmiştir. Ömrünün ilk başlarında sofilerden ders almış, lâkin daha sonra onun hakkında ölüleri dirilttiği, cinlerin ona hizmet ettiğine dair şeyler kadırlara ulaştı. Bunun üzerine araştırma yapılmış, Hallâc yakalanmış ve en sonunda da küfür kavillerinden dolayı onun öldürülmesi yönünde fetva verilerek öldürülmüştür. Yaz aylarında kış meyvesi, kış aylarında yaz meyvesi vermesi gibi şeylerden dolayı insanlar fitneye düşmüş ve hulula inanmaya başlamıştı. Bu yüzden de insanlar onun hususunda üçe bölündü: Bir kısmı onda ilahiyetten bir kısmı olduğunu iddia etmiş, bir kısmı onun Allâh'ın velisi olduğunu söylemiş, bir kısmı da onun yalancı, sahir, kâhin olduğunu söylemiştir. Ayrıca zikredildiğine göre kitaplarında "Ben Nûh'un kavmini suda boğanım, Âd ve Semûd kavimlerini helak edenim" demiştir ve arkadaşlarına da "Sen Nûh'sun, sen Mûsâ'sın, sen de Muhammed'sin, sizin ruhlarınız cesetlerinize geri döndü" derdi. (Hatîb el-Bağdâdî, Târîhu Bağdâd, Dâr'ul Garb'il İslâmî, no: 4185; İbn'ul Esîr, el-Kâmîl fi't Târîh, Dâr'ul Kitâb'il Arabî, 6/670-673; İbn'ul Cevzî, el-Muntazam fi Târîh'il Mulûk ve'l Umem, no: 2179).

²⁹ Fakih Umâra Yemen'li olup Fatımiler döneminde Mısır'da yaşayan ancak Şii olmayan Şâfi'î bir âlimdir. Salâh'ud Dîn el-Eyyûbî Mısır'ı fethettikten sonra onu methetmiş, ancak sonra oradaki Şii önderlerle bir araya gelip tekrar Fatımiler devletini kurmak istemiş, bunun için de Fransızlardan medet ummuş. Salâh'ud Dîn el-Eyyûbî

tasniflere sahip fakihler de mevcuttur; işte bunların hepsini zikretmeye kalksak ciltleri doldururdu.

Bu zikrettiğimiz küfre giren kişilerin hiçbirinin küfrünün, -bedevilerin küfrüne [veya bedevilerin]³⁰ “La İlahe İllallâh” demeleri dışında İslam’la hiçbir alakaları yoktur demelerine rağmen bedevilerin Müslüman olduğunu iddia eden kimselerin- küfrüne vardığını bilmiyoruz.³¹ Lakin [Allâh kimi hidayete erdirirse onu saptırarak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur.

bunun farkına varınca Fakih Umâra’yı ve yanındaki yedi kişiyi darağacında sallamıştır. (İbnu Hallikân, Vefiyyât’ul A’yân, 3/431-436; Âlûsî, es-Suyûf’ul Muşarrake, sf. 115-116).

³⁰ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar’us Seniyye’de geçmektedir.

³¹ Şeyh Rahimehullâh, burada kendi döneminde Necd bölgesinde yaşayan bedevilerin küfründen bahsetmektedir. Bu bedeviler öldükten sonra dirilmeyi yalanlardı, şeriatın hükümlerinin hepsini inkâr ederlerdi ve kendi batıl şeriatlarının Allâh’ın hakkı olduğunu ileri sürerlerdi. Bedevilerden birisi Allâhu Teâlâ’nın şeriatına göre bir hasmının mahkeme edilmesini istese bu adamı münkeratın en kötüsünü işlemiş sayarlardı. Küfür olan bu amelleri ve daha fazlasını işledikleri için küfre giren bu Bedevilerin La İlahe İllallâh sözünü dilleriyle söylemeleri onları küfürden kurtarmaz.

Yine Şeyh Rahimehullâh, kendi döneminde âlim olduğunu iddia edip de bedevileri tekfir etmeyenlerden bahsetmektedir. Bu âlim geçinen şahıslar, bedevilerin İslam’la hiçbir alakalarının bulunmadığını söylerlerdi. Fakat bedeviler dilleriyle La İlahe İllallâh dedikleri için bedevilerin İslam’ına hükmederlerdi. Bunlara göre bedeviler İslâm’ı bütünüyle terk etseler de onu inkâr etseler de onunla kasıtlı olarak alay etseler de La İlahe İllallâh dedikleri için bedeviler Müslümandır! Üstelik bununla yetinmemiş, bedevilerin İslam ehli olduğunu iddia ettikleri gibi onları tekfir edip kendilerini İslam’a davet eden Necd ulemasını bundan dolayı tekfir etmişlerdi!

Şeyh Rahimehullâh burada yukarıda zikredilen yedi delilde yer verdiği kimselerin küfrünün, bedevilerin küfründen ve La İlahe İllallâh dedikleri için bedevileri tekfir etmeyen kimselerin küfründen daha hafif olduğunu dile getirmektedir.

Allâh şöyle buyurmaktadır:]³²

“Allâh kime hidayet ederse işte o, doğru yolu bulandır; kimi de şaptırırsa artık ona doğru yolu gösterecek bir dost bulamazsın.”
(el-Kehf 18/17)

En şaşırtıcısı ise ellerinde bulunan ve kendisini bilip amel ettiklerini iddia ettikleri kitapların içerisinde de riddet meseleleri geçmesidir.

En şaşırtıcı olan şey ise şudur; bu kişiler bunların (riddetle alakalı meselelerin) bir kısmını biliyorlar, bunu ikrar ediyor ve şöyle diyorlar: “Kim dirilişi inkâr ederse küfre girer. Herkim bu hususta şek ederse küfre girer. Herkim şeriata dil uzatırsa küfre girer. Kim üzerinde icma edilmiş bir fûru meselesini inkâr ederse küfre girer.” Bu sözlerin hepsini kendi dilleriyle söylerler.

Sağ elle yemek yemeyi, giyside isbalin nehyedildiğini inkâr eden; sabah namazının sünnetini veya vitir namazını inkâr eden kişi kâfir oluyor. İslam’ı bütünüyle inkâr eden, onu yalanlayıp onu tasdik edenlerle alay edenler ise “La İlahe İllallâh” dedikleri müddetçe kanları ve malları haram olan Müslüman kardeşin oluyor! Sonra da “La İlahe İllallâh” dememize rağmen bizleri tekfir ediyorlar ve kanımızı ve malımızı helal sayıyorlar. Bunun hakkında kendilerine sorulduğunda şöyle derler: “Herkim Müslümanı tekfir ederse küfre girer!”

Sadece bununla da yetinmezler. Daha da ileri giderek bizimle Allâhu Teâlâ ve Rasûlü Sallallâhu Aleyhi ve Sellem’in ahdi üzere ahitleşen kimselerin ahitleri bozmalarına, bunu yaptıkları takdirde büyük sevap alacaklarına dair fetva verdiler. Yine birisinin yanında bize ait bir emanet veya yetim malı varsa o emanetimizi -ister ticari mal olsun, ister depozito olsun- yemesinin, yetim malı olsa dahi caiz olacağına dair fetva verdiler.

³² Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar’us Seniyye’de geçmektedir.

Tevhide karşı savaşıp putlara ibadet etmeye yardımcı olduklarında, Dehhâm bin Devvâs³³ ve benzerlerine mektuplar yazarak şöyle derler: “Ey falanca! Sen nebilerin makamında duruyorsun!” Oysa onlar, bizim kendisine davet ettiğimiz, onların ise inkâr edip insanları alıkoydukları tevhidin nebîlerin -salat ve selam üzerlerine olsun- dini olduğunu, insanları kendisinden sakındırdığımız, onların ise teşvik ettikleri ve insanları ilahlarına bağlılıkta sabretmeyi emrettikleri şirkin de nebîlerin sakındırdıkları şirkin ta kendisi olduğunu ikrar etmektedirler.

Ancak bu, Allâh'ın en büyük ayetlerinden biridir. Bunu anlamayanlar, kendi nefislerine ağlasınlar. [Zira nefisleri ölmüştür. Nefsi kabre çatmadan önce dikkat etsin. Zira bu kişinin dünyası ve ahireti elden gitmiştir. Bu kişi, dünden sonra bugünden geriye kalan için tedarik etsin. Çünkü ölümün binekleri, fanilikle beraber gecelemiştir.]³⁴ Allâh Subhânehu ve Teâlâ en doğrusunu bilendir.

[Allâh'ım! Ey kalpleri ve bakışları evirip çeviren! Ey akılları ve fikirleri gideren! Kalplerimizi Senin dinin üzere sabit kıl! Bizi, seher vakitlerinde Sana itaat edenlerden eyle! Sana teslim olanlar olarak canlarımızı al! Rahmetinle, ey merhamet sahiplerinin en merhametlisi! Efendimiz Muhammed'e, Muhammed'in aline ve ashabına gece gündüz Allâh'ın salatı ve çokça selamı olsun! Âmîn!

Âlemlerin Rabbi olan Allâh'a hamdolsun!]³⁵.

³³ Dehhâm bin Devvâs, Muhammed bin Abd'il Vehhâb Rahimehullâh döneminde Riyad emiriydi. 1737-1773 seneleri arasında hüküm sürdü. Şeyhin ve Tevhid davetinin baş düşmanlarındandı ve 1773 senesinde emirliği bırakana kadar 27 sene muvahhidlerle savaştı. Şeyh hakkında şöyle dediği geçmektedir:

“Cennetin anahtarlarını taşıyacak ve insanları ateşten korkutacak olan bu iki boynuzlunun oğlu da kim?”

³⁴ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.

³⁵ Köşeli parantez içerisindeki ibare ed-Durar'us Seniyye'de geçmektedir.